

Högsta domstolen har i en dom meddelad den 19 november 2007 upphävt en skiljedom på den grunden att skiljenämndens ordförande varit obehörig enligt 8 § lagen om skiljeförfarande.

Bakgrunden var ett svenskt skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande, dvs. ett ad hoc förfarande. Parterna i förfarandet var en fd. anställd hos ett Ericsson-bolag och det Ericsson-bolaget. Skiljenämnden bestod av tre skiljemän och till ordförande hade utsetts fd. justitierådet Johan Lind. Johan Lind var vid den tidpunkten knuten till en advokatbyrå som konsult på deltid. Ericssonkoncernen anlidade advokatbyrån. Någon upplysning om Ericssonkoncernens relationer med advokatbyrån hade inte lämnats av Johan Lind till parterna i skiljeförfarandet.

Högsta domstolens avgörande innehåller några uttalanden som är värda att lyfta fram och som kan få betydelse för framtida bedömningar av jävsfrågor. Vissa uttalanden kan även tjäna som vägledning för skiljemän när de skall ta ställning till om de kan acceptera ett uppdrag och om de skall upplysa parterna om vissa förhållanden.

1. Ett objektiva betraktelse sätt

Högsta domstolen framhåller på flera ställen i domen att bedömningen av om en skiljeman kan anses obehörig pga. jäv skall göras från ett objektiva betraktelse sätt. Detta gäller även om det i det särskilda fallet saknas anledning att anta att skiljemannen vid handläggningen eller avgörandet av målet skulle låta sig påverkas av sitt förhållande till den ena parten. Att det är ett objektiva betraktelse sätt som skall tillämpas är visserligen ingen nyhet. Uttalandena av Högsta domstolen ger dock klart stöd för att det helt saknar betydelse att skiljemannen själv anser sig vara opartisk.

2. IBA: riktlinjer rörande intressekonflikter inom internationell skiljedomsrätt.

Högsta domstolen tar i skälen upp betydelsen av att skiljetvister ofta har internationell anknytning samt att lagen om skiljeförfarande utarbetades med modellagen som förebild. Även om det i målet var fråga om ett svenskt förfarande uttalade Högsta domstolen att det fanns anledning att se på tillämpningen av IBA:s riktlinjer. Uttalandet markerar att riktlinjerna har betydelse, men uttalandet ger inte ett klart svar på vilken betydelse Högsta domstolen tillmäter riktlinjerna. Det finns exempelvis ingenting i Högsta domstolens skäl som anger att de anser att alla delar i riktlinjerna skall följas. Emellertid bör man som skiljeman eller domare som skall pröva en jävsfråga beakta riktlinjerna, vilket för en skiljemans räkning kan innebära att denne bör överväga om inte denne skall upplysa parterna om exempelvis förhållanden som anges på den orange listan samt avstå om det föreligger förhållanden på den röda lista. Högsta domstolens uttalande kan innebära att IBA:s riktlinjer blir riktlinjer även för svenska skiljeförfaranden.

3. Praxis från skiljedomsinstitutet

I samband med att Högsta domstolen påtalar de internationella inslagen i skiljedomsverksamheten påtalar även Högsta domstolen att International Chamber of Commerce (ICC) och Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut i dess skiljedomsreglementen har jävsregler med huvudsakligen samma innebörd som den grundläggande regeln om opartiskhet i den svenska lagen om skiljeförfarande. Mot bakgrund av de likartade reglerna och de ofta förekommande internationella inslagen fanns det enligt Högsta domstolen anledning att se på tillämpningen av

reglementena. Högsta domstolen hänvisar sedan till att det ställningstagande som Högsta domstolen kommer till har stöd i praxis från Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut. Skiljedomsinstitutet hade i sitt yttrande till Högsta domstolen uppgivit att om Skiljedomsinstitutet skulle prövat frågan om jäv så hade Skiljedomsinstitutet bedömt att jäv förelåg i den uppkomna situationen. Skiljedomen talar således för att det bör vara en likartad bedömning av jävsfrågor oavsett om förfarandet äger rum enligt lagen om skiljeförfarande eller enligt Skiljedomsinstitutets eller ICC:s regler.

4. Affärsmässigt betydelsefullt för advokatbyrån

En grund för att inte åta sig ett skiljemannauppdrag enligt IBA reglerna är om man så som skiljeman har affärsmässigt betydelsefulla kontakter med någon av parterna. Denna grund återfinns i den röda listan i IBA reglerna. Den röda listan anger omständigheter som generellt är ägnade att rubba förtroendet för en skiljemans opartiskhet eller oberoende. Högsta domstolen kom att pröva huruvida advokatbyråns relationer med Ericssonkoncernen varit affärsmässigt betydelsefulla för advokatbyrån. Högsta domstolen konstaterade att advokatbyrån under en lång följd av år haft betydande uppdrag för Ericsson koncernen som varit affärsmässigt betydelsefulla för advokatbyrån. Mot bakgrund härav var advokatbyråns delägare och anställda jurister samt Johan Lind av advokatetiska skäl förhindrade att åta sig uppdrag för en motpart till Ericssonkoncernen samt uppdrag som skiljeman i en tvist där koncernen var part. Det kan noteras att även om Högsta domstolen konstaterade att Johan Lind av advokatetiska skäl var förhindrad att åta sig uppdraget så prövade Högsta domstolen om de omständigheterna även innebar att Johan Lind varit obehörig som skiljeman pga. bestämmelserna i 8 § lagen om skiljeförfarande. Högsta domstolen fann dock att så att var fallet.

5. Sammanfattande reflektioner

Skiljedomens främsta betydelse torde vara att Högsta domstolen hänvisar till IBA:s riktlinjer, skiljedomsverksamhetens internationella prägel och skiljedomsinstitutets regler och praxis som betydelsefulla källor vid bedömningen av jävsfrågor i ett svenskt ad hoc förfarande.